

ŠTÁTNICOVÉ TÉZY

- **Študijný program:** Counseling
- **Študijný odbor:** Sociálna práca
- **Stupeň štúdia:** I. stupeň – profesijne orientovaný bakalársky študijný program

I. BLOK: SOCIÁLNA PRÁCA

1. Sociálna práca ako vedná disciplína a pomáhajúca profesia

Vymedzenie sociálnej práce, jej predmet, objekt a subjekt. Ciele, funkcie a úlohy sociálnej práce. Interdisciplinárny charakter odboru. Základné etapy vývoja sociálnej práce na Slovensku a vo svete. Významné osobnosti a ich prínos.

2. Sociálny pracovník ako pomáhajúci profesionál

Osobnosť a profesijná rola sociálneho pracovníka. Odborné kompetencie, komunikačné a counselingové zručnosti. Profesijné hranice, sebareflexia a prevencia syndrómu vyhorenia. Etika sociálnej práce, etický kódex a riešenie základných etických dilem v praxi.

3. Klient, sociálne prostredie a paradigmy v sociálnej práci

Klient ako jednotlivec, rodina, skupina a komunita. Životná situácia klienta, jeho potreby, zdroje a rizikové faktory. Sociálna sieť a sociálna opora. Dominantné paradigmy v sociálnej práci.

4. Sociálna práca s jednotlivcom

Teoretické východiská a metódy individuálnej sociálnej práce. Sociálna anamnéza, posúdenie životnej situácie klienta, plánovanie, realizácia a hodnotenie intervencie. Komparácia prístupov *casework* a *case management*. Vzťah medzi sociálnym pracovníkom a klientom.

5. Sociálna práca so skupinou

Charakteristika a typológia skupín v sociálnej práci. Fázy vývoja skupiny, skupinová dynamika, kohézia a tenzia. Rola sociálneho pracovníka v pozícii facilitátora. Špecifiká svojpomocných, podporných a sociálno-terapeutických skupín.

6. Komunitná sociálna práca

Vymedzenie komunity a komunitnej sociálnej práce. Identifikácia potrieb, problémov a zdrojov komunity. Úlohy a kompetencie komunitného sociálneho pracovníka. Participácia a aktivizácia členov komunity. Metodika plánovania komunitnej intervencie a tvorby komunitného projektu.

7. Teoretické koncepty a prístupy v sociálnej práci

Význam a funkcia teórií v sociálnej práci. Vybrané prístupy: psychosociálny, systémový, ekologický, prístup orientovaný na úlohy, prístup zameraný na riešenie (*solution-focused*) a prístup orientovaný na silné stránky klienta. Možnosti ich aplikácie v praxi.

8. Humanistické teórie a na človeka zameraný prístup

Humanistické východiská pomáhajúceho vzťahu. Systemický prístup a model rastu Virginie Satirovej. Využitie princípov prístupu zameraného na človeka (C. Rogers) v sociálnej práci a counselingu. Naratívny, fenomenologický a gestalt prístup.

9. Counseling v kontexte sociálnej práce

Teoretické vymedzenie counselingu; jeho vzťah k sociálnej práci, sociálnemu poradenstvu a psychoterapii. Fázy counselingového procesu. Budovanie pomáhajúceho vzťahu. Mikrozručnosti v counselingu: aktívne počúvanie, reflexia, parafrázovanie, sumarizácia a techniky kladenia otázok. Možnosti a limity využitia counselingu v sociálnej práci.

10. Sociálne poradenstvo, krízová intervencia a prevencia

Základné a špecializované sociálne poradenstvo. Fázy poradenského procesu. Typológia kríz. Zásady a metodické postupy krízovej intervencie. Formy a úrovne prevencie. Kompetencie sociálneho pracovníka a interdisciplinárna spolupráca.

11. Sociálna práca v systéme sociálnych služieb

Systém sociálnych služieb v SR. Druhy a formy sociálnych služieb (pobytové, ambulantné, terénne). Úloha sociálneho pracovníka v zariadeniach sociálnych služieb. Tvorba individuálneho rozvojového plánu, aktivizácia a podpora sociálneho začlenenia prijímateľa.

12. Terénna sociálna práca a streetwork

Charakteristika a špecifiká terénnej sociálnej práce. Výkon práce v prirodzenom sociálnom prostredí klienta. Sociálna depistáž, nadväzovanie kontaktu a budovanie dôvery. Princípy nízkoťahovosti a streetworku. Špecifiká práce s marginalizovanými skupinami a osobami ohrozenými sociálnym vylúčením.

13. Sociálna práca s deťmi, mládežou a rodinou

Faktory ohrozenia dieťaťa a rodiny. Primárna prevencia a včasná intervencia. Systém sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Metodika práce s dieťaťom a rodinným systémom. Technika videotréningu interakcií (VTI).

14. Sociálna práca so seniormi a osobami so zdravotným postihnutím

Špecifické potreby seniorskej populácie a osôb so zdravotným postihnutím. Podpora nezávislosti, sociálnej inklúzie a kvality života. Relevantné sociálne služby a formy asistencie. Rešpektovanie autonómie a individuálnych potrieb klienta.

15. Sociálna politika a systém sociálnej ochrany

Vymedzenie sociálnej politiky a jej prepojenie so sociálnou prácou. Subjekty, objekty, princípy a nástroje sociálnej politiky. Architektúra systému sociálnej ochrany v SR. Sociálne zabezpečenie a rola sociálneho pracovníka pri sprostredkovaní pomoci.

16. Právny a inštitucionálny rámec výkonu sociálnej práce

Základné právne predpisy upravujúce výkon sociálnej práce v SR. Kompetencie štátnej správy, samosprávy a neverejných poskytovateľov. Práva klienta, ochrana osobných údajov (GDPR), povinnosť mlčanlivosti a vedenie sociálnej dokumentácie.

17. Supervízia a reflexívna prax v sociálnej práci

Význam, ciele a formy supervízie v sociálnej práci. Bálintovská skupina. Metódy reflexie vlastnej praxe a profesijný rozvoj. Stresory a salutory v profesii, prevencia syndrómu vyhorenia.

18. Teológia ako služba človeku a jej význam pre counseling

Teológia a jej základné disciplíny. Encyklika *Gaudium et spes* ako antropologické východisko. Človek ako osoba: jeho dôstojnosť, vzťahovosť a kristologický horizont.

19. Sloboda, svedomie, zodpovednosť a rozlišovanie v teologickej antropológii

Koncepcia svedomia a slobody. Vina a zodpovednosť. Vykúpenie ako uzdravenie, oslobodenie a obnova ľudskej dôstojnosti. Hľadanie a aplikácia konkrétneho dobra v procese sprevádzania.

20. Viera, nádej a teologické sprevádzanie v súčasnej kultúre

Teologálny život. Význam dialógu a počúvania. Fenomény náboženskej ľahostajnosti, sekularizácie a exkultúracie. Jazyk viery a transmisia evanjelia. Koncept generatívnej pastorácie.

21. Základné princípy sociálnej náuky Cirkvi a ich uplatnenie v counselingu

Princíp dôstojnosti ľudskej osoby, spoločného dobra, solidarity a subsidiarity. Sociálna spravodlivosť, univerzálne určenie dohier a preferenčná opcia pre chudobných. Aplikácia týchto princípov na konkrétnu životnú situáciu klienta.

22. Integrálny ľudský rozvoj a sociálno-ekologická zodpovednosť

Encyklika *Caritas in veritate* a koncept integrálneho ľudského rozvoja. Encyklika *Laudato si'* a integrálna ekológia. Osobná, vzťahová, sociálna a environmentálna dimenzia situácie človeka. Sociálny rozmer viery a koncept sociálneho priateľstva.

23. Etika pomáhajúceho vzťahu v counselingu

Pomoc ako povolanie a profesia. Asymetria moci a zodpovednosť pomáhajúceho. Profesionálne hranice, dôvernosť a problematika duálnych vzťahov. Rozpoznanie limitov vlastnej kompetencie a formulovanie najbližšieho konštruktívneho kroku v intervencii.

II. BLOK: COUNSELING

1. Na klienta orientovaná psychoterapia Carla Rogersa

Teoretické východiská, základné postuláty a podmienky terapeutickej zmeny.

2. Gestalt prístup v counselingovom procese

Teoretické základy gestalt prístupu. Cyklus kontaktu a gestaltická triáda podľa F. Perlsa. Možnosti praktickej aplikácie v counselingu.

3. Counseling ako odborná disciplína

Definícia counselingu, jeho historický vývoj, etablovanie a súčasný stav na Slovensku a vo svete.

4. Diferenciácia counselingu v systéme pomáhajúcich profesií

Vymedzenie hraníc counselingu vo vzťahu k príbuzným odborom na základe špecifických cieľov, metód a cieľových skupín (klientely).

5. Osobnosť counselora a jeho profesionálny rast

Profesionálne predpoklady, sebarozvoj, psychohygienu a osobné hranice counselora. Osobnostno-profesionálne portfólio ako nástroj formovania kompetencií. Tri kľúčové otázky sebareflexie podľa Sharon E. Cheston.

6. Etický kódex counselora

Analýza a význam troch pilierov etického kódexu counselora.

7. Formálny counselingový proces

Fázy formálneho procesu, všeobecné metodické zásady a etické aspekty v jednotlivých etapách.

8. Obsahový proces counselingu podľa Roberta R. Carkhuffa

Model rozvoja ľudských zdrojov, jednotlivé fázy a ich význam pre prax.

9. Základné prvky counselingovej metódy

Nedirektívny rozhovor, fenomenologická spätná väzba a zvládanie záťažových situácií: teoretické vymedzenie a praktická aplikácia v counselingovom interview.

10. Štruktúra a dynamika individuálneho rozhovoru

Cyklus a etapy individuálneho rozhovoru. Metodický priebeh a štruktúra jedného konzultačného stretnutia.

11. Metodika vybraných techník v counselingu (I.)

Teoretické východiská, indikačné spektrum a metodický postup pri technikách: *IKIGAI*, *Brainstorming* a *Motivačné rozhovory*.

12. Metodika vybraných techník v counselingu (II.)

Teoretické východiská, indikačné spektrum a metodický postup pri technikách: *Kruh života*, *Opis seba pomocou metafor* a *Technika prázdnej stoličky*.

13. Individuálny counseling

Špecifiká práce s jednotlivcom, dynamika vzťahu a prehľad aplikovateľných techník.

14. Skupinový counseling

Špecifiká práce so skupinou, skupinová dynamika a prehľad aplikovateľných techník.

15. Rodinný counseling

Špecifiká práce s rodinným systémom, teoretické prístupy a prehľad aplikovateľných techník.

16. Aplikácia counselingu v sociálnych službách: Sociálna rehabilitácia

Využitie counselingu v procese sociálnej rehabilitácie. Metodika vedenia individuálneho rozhovoru pred skupinou.

17. Skupinové preventívne aktivity v counselingu

Stanovenie cieľov, voľba teoretických východísk a metodická tvorba preventívnych programov v rámci counselingu.

18. Aplikácia counselingu v sociálnych službách: Individuálne a intervenčné plánovanie

Metodika individuálneho plánovania a tvorba intervenčných plánov s využitím counselingových nástrojov.